ELTE | EGYETEMI KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR
UNIVERSITY LIBRARY AND ARCHIVES

ADATBIZTONSÁG

Rövid- és hosszútávú tárolási lehetőségek, gyakorlatok

Móring Tibor
EDIT adminisztrátor
ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár

Online “nyílt nap” az Open Access-ről. Budapest Corvinus Egyetem, 2022. október 25.

ADATVESZTÉS

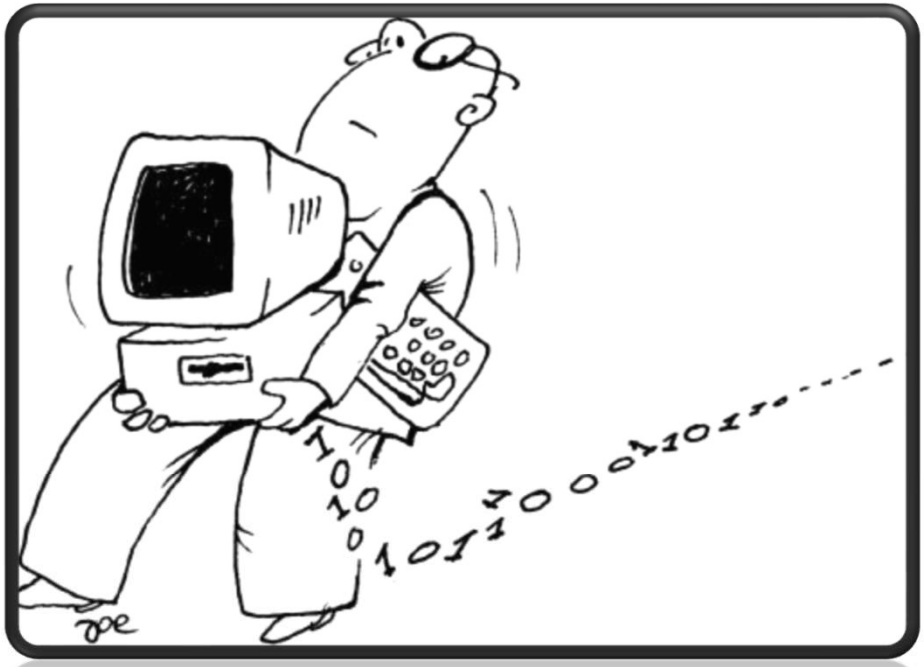

Leggyakrabban előforduló adatvesztési tényezők

- Emberi hiba
- Vírusok és rosszindulatú programok
- A merevlemez károsodása
- Számítógép-lopás
- Folyadékok…
- Katasztrófák

SZEMÉLYES ADATOK, ANONIMIZÁLÁS

- vezetéknév és utónév;
- lakcím;
- vezetéknév.utónév@vállalkozás.com típusú e-mail-címek;
- személyazonosító igazolvány száma;
- helymeghatározó adatok (pl. mobiltelefon helymeghatározási funkciója);
- IP-cím;
- süti (cookie)-azonosító;
- a telefon hirdetési azonosítója;
- a személy egyedi azonosítását lehetővé tevő, kórház vagy orvos által tárolt adatok.

Személyes adat minden olyan információ, amely valamely azonosított vagy azonosítható élő személlyel kapcsolatos. Mindazon információk, amelyek összegyűjtése egy bizonyos személy azonosításához vezethet, ugyancsak személyes adatnak minősülnek.

Azok az azonosításra alkalmatlanná tett, *titkosított* vagy *álnevesített* személyes adatok, amelyek felhasználhatóak egy személy újraazonosítására, személyes adatnak minősülnek, és az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartoznak.

Az olyan személyes adatok, amelyeket olyan módon **anonimizáltak**, amelynek következtében az érintett nem vagy többé nem azonosítható, nem tekinthetők többé személyes adatnak. Az adatok valódi anonimizálásához az anonimizálásnak visszafordíthatatlannak kell lennie.

https://amnesia.openaire.eu/

Forrás: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_hu

SZEMÉLYES ADATOK KÜLÖNLEGES KATEGÓRIÁJA

- Faji vagy etnikai származásra;
- politikai véleményre;
- vallási vagy világnézeti meggyőződésre;
- szakszervezeti tagságra utaló személyes adatok;
- a természetes személyek egyedi azonosítását célzó genetikai és biometrikus adatok;
- egészségügyi adatok;
- természetes személyek szexuális életére vagy szexuális irányultságára

Érzékeny adat (sensitive data) = személyes adatok különleges kategóriája

A különleges kategóriájú adatok kezelésére vonatkozóan az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkelye nyilatkozik részletesen.

Forrás: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_hu

TÁROLÁSI LEHETŐSÉGEK

Rövid távú tárolás

- Pen drive
- Winchester
- Felhőszolgáltatás (pl. OneDrive)

Jó gyakorlat

Lehetőség szerint adatainkat 3 különböző helyen tároljuk, ez növelheti az adatbiztonság hatékonyságát. (Here-near-far)

Hosszú távú tárolás

- Adatrepozitóriumok:
- Interdiszciplináris repozitóriumok (pl. Zenodo)
- Más repozitóriumok, a tématerülethez illeszkedően közös kereső: re3data.org, https://repositoryfinder.datacite.org/

DE MIT, MENNYIT ÉS HOVA? – SZEMPONTOK

- Maga a kutató, kutatócsoport szempontjai (szemléletmód)
- Kutatás finanszírozója, kiadó, fenntartó
- Előírások (intézményi adatkezelés, GDPR)
- Rövid- és hosszútávú megőrzés, jövőbeli felhasználás
- Adatmegőrzés költségei
- Adatok típusa (Idősoros? Szimulációs?)

Forrás: https://library.soton.ac.uk/researchdata/storage

ADATKEZELÉS, ADATMEGŐRZÉS – CHECKLIST I.

✓ Az adatok közvetlenül alátámasztják-e a már közzétett vagy közzéteendő kutatási eredményeket?

✓ Mik a finanszírozó vagy szponzor követelményei? Sok finanszírozó megköveteli a kutatási publikációkat alátámasztó kulcsfontosságú adatok megőrzését és megosztását a kutatás befejezése után meghatározott ideig. Ellenőrizze a vonatkozó irányelveket és szerződési feltételeket;

✓ Milyen követelményeket ír elő a kiadó? Egyes kiadók, pl. a Nature Publishing Group, a publikálás feltételeként megkövetelik a szerzőktől az adatok rendelkezésre bocsátását;

✓ Van-e az adatoknak hosszú távú kutatási értéke? Felhasználná őket a jövőbeli kutatásaiban? Más kutatók is felhasználhatnák őket?

Forrás: https://library.soton.ac.uk/researchdata/storage

ADATKEZELÉS, ADATMEGŐRZÉS – CHECKLIST II.

✓ Mekkora az adatok megőrzésének valószínű költsége az adatok újbóli előállításának költségeihez vagy az adatok elvesztésének hatásaihoz képest? A szimulációk eredményei könnyen reprodukálhatók; a kísérleti adatok a kísérlet jellegétől függően olcsón vagy csak nagy költséggel reprodukálhatók; az idősoros adatok vagy a felmérések eredményei természetüknél fogva pótolhatatlanok, és nagy értéket képviselhetnek;

✓ Van engedélye az adatok megőrzésére/közzétételére? Előfordulhat, hogy az engedély alapján szerzett másodlagos adatokat nem lehet megtartani vagy közzétenni;

✓ Jogosult-e az összes adat megtartására, közzétételére vagy más módon történő feldolgozására? Az adatvédelmi törvény, valamint a személyes adatok gyűjtéséhez és feldolgozásához adott hozzájárulások hatálya például befolyásolhatja, hogy milyen adatokat lehet megőrizni, és mit lehet velük tenni;

Forrás: https://library.soton.ac.uk/researchdata/storage

ADATKEZELÉS, ADATMEGŐRZÉS – CHECKLIST III.

✓ Megengedheti-e magának az adatok megőrzését? Az adatok archiválásának költségei megtérülhetnek-e a szponzortól? A finanszírozó elfogadja, hogy az adatkezelési költségek a támogatásokból megtérülhetnek?

✓ Van-e hely az adatok tárolására? Milyen megőrzési források állnak rendelkezésére?

Forrás: https://library.soton.ac.uk/researchdata/storage

TÁROLÁSI GYAKORLATOK

Jó gyakorlat

Projekt neve, azonosítója

Kutató nevének kezdőbetűi

A kísérlet dátuma, dátumtartománya

A fájl verziószáma

Rossz gyakorlat

Különleges fájlformátumok

Végleges-végleges1…

Különleges karakterek (pl. ~! @ # $% ^)

(1) (2) (3)…

MIÉRT?

- A tudományos vitában a nyílt kutatási adatok felmutathatók, a kutatási eredmények azonnal áttekinthetővé válnak.
- A kutatási adatokból létrejövő publikációhoz – mintegy alátámasztva a kutatást – a kutatási adatok bármely formája linkelhető lesz.
- A nyílt kutatási adatok révén új kollaborációk, együttműködések alakulhatnak ki.
- A nyílt kutatási adat segíti az átláthatóságot.
- A tudományos kutatás költségei csökkenhetnek, ha mások által, de a mi kutatásunkhoz hasonló területen készülő kutatási adatot használunk fel.
- A kutatási eredmények nagyobb láthatóságával elvben nagyobb hivatkozási számot érhetünk el.

Jones, Phill and Hahnel, Mark (2018) "How and Why Data Repositories are Changing Academia," Against the Grain: Vol. 28: Iss. 1.

Forrás:
Banzi, R., Canham, S., Kuchinke, W. et al. Evaluation of repositories for sharing individual-participant data from
clinical studies. Trials 20, 169 (2019). https://doi.org/10.1186/s13063-019-3253-3

AZ ADATREPOZITÓRIUM ELŐNYEI

- Hatékony és biztonságos adatcsere
- Biztonságos, hosszútávú tárolás
- Folyamatos adat kurráció erősíti az archiválás biztonságosságát és minőségét
- Metaadat szabványok elősegítik az adatok kereshetőségét, láthatóságát, idézhetőségét
- Az adatkérések és az adatok közvetítésének támogatása a forrástól a felhasználókig
- Adatfelhasználási statisztikák készítése

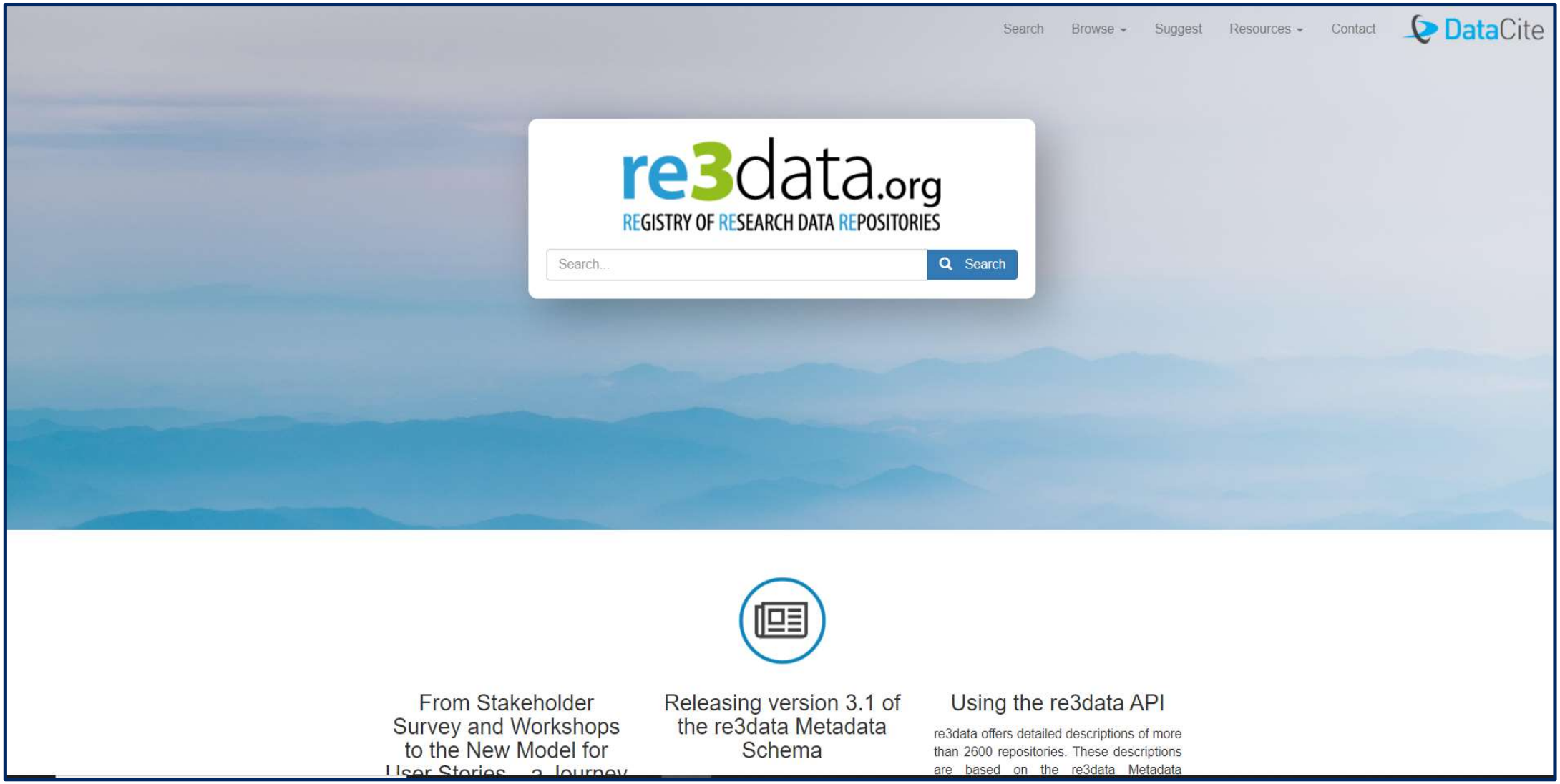

Részlet a re3data.org közöskeresőből

re3data.org

Sear

A. Humanities and Social Sciences
- a. Humanities
  - I. Ancient Cultures
    1. Prehistory
    2. Classical Philology
    3. Ancient History
    4. Classical Archaeology
    5. Egyptology and Ancient Near Eastern Studies
  - II. History
    1. Medieval History
    2. Early Modern History
    3. Modern and Current History
    4. History of Science
  - III. Fine Arts, Music, Theatre and Media Studies
    1. Art History
    2. Musicology
    3. Theatre and Media Studies
  - IV. Linguistics
    1. General and Applied Linguistics
    2. Individual Linguistics
    3. Typology, Non-European Languages, Historical Linguistics
  - V. Literary Studies
    1. Medieval German Literature
    2. Modern German Literature
    3. European and American Literature
    4. General and Comparative Literature and Cultural Studies
  - VI. Non-European Languages and Cultures, Social and Cultural Anthropology, Jewish Studies and Religious Studies
    1. Social and Cultural Anthropology and Ethnology/Folklore
    2. Asian Studies
    3. African, American and Oceania Studies
    4. Islamic Studies, Arabian Studies, Semitic Studies
    5. Religious Studies and Jewish Studies
  - VII. Theology
    1. Protestant Theology
    2. Roman Catholic Theology
  - VIII. Philosophy
    1. History of Philosophy
    2. Theoretical Philosophy
    3. Practical Philosophy
- b. Social and Behavioural Sciences
  - I. Education Sciences
    1. General Education and History of Education

Részlet a re3data.org közöskeresőből

re3data.org

Search | Browse | Suggest | Resources | Contact

Filter

Reset all

Subjects

- Humanities and Social Sciences (226)
  - Humanities (51)
    - Ancient Cultures (4)
      - Prehistory (1)
      - Classical Philology (1)
      - Ancient History (1)
    - History (20)
      - Medieval History (3)
      - Early Modern History (2)
      - Modern and Current History (8)
      - History of Science (3)
    - Fine Arts, Music, Theatre and Media Studies (13)
      - Art History (4)
      - Musicology (2)
      - Theatre and Media Studies (2)
    - Linguistics (10)
      - Individual Linguistics (2)
    - Literary Studies (6)
    - Non-European Languages and Cultures, Social and Cultural
    - Anthropology, Jewish Studies and Religious Studies (12)
      - Social and Cultural Anthropology and Ethnology/Folklore (6)
      - Asian Studies (3)
      - African, American and Oceania Studies (2)
      - Islamic Studies, Arabian Studies, Semitic Studies (2)
      - Religious Studies and Jewish Studies (1)
    - Theology (4)
      - Protestant Theology (1)
      - Roman Catholic Theology (2)
    - Philosophy (2)
  - Social and Behavioural Sciences (226)
    - Education Sciences (30)
      - General Education and History of Education (3)
      - Research on Teaching, Learning and Training (4)
      - Research on Socialization and Educational Institutions and Professions (2)
    - Psychology (13)
      - Social Psychology, Industrial and Organisational Psychology (1)
    - Social Sciences (141)
      - Sociological Theory (1)
      - Empirical Social Research (58)
      - Communication Science (6)
      - Political Science (44)

Search... | Search

Toogle short help

← Previous | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | ... | 10 | Next →

Sort by

Found 226 result(s)

LMU-ifo Economics & Business Data Center

EBDC

Subject(s)	Social Sciences · Empirical Social Research · Economics · Economic and Social Policy · Social and Behavioural Sciences · Humanities and Social Sciences
Content type(s)	Standard office documents · Structured graphics · Scientific and statistical data formats
Country	Germany

The Economics & Business Data Center (EBDC) is a combined platform for empirical research in business administration and economics of the Ludwig–Maximilian University of Munich (LMU) and the Ifo Institute and aims at opening new fields for empirical research in business administration and economics. In this regard, the EBDC provides innovative datasets of German companies, containing both survey data of the Ifo Institute as well as external balance sheet data. Therefore, the tasks of the EBDC also include the procurement and administration of data sources for research and teaching, the central provision, updating and documentation of external databases, as well as the acquisition of corresponding support tools. Beyond that, the EBDC serves as a contact and central coordinator on licensing economic firm-level datasets for LMU's Munich School of Management and LMU's Department of Economics and supports researchers and guests of the LMU and the Ifo Institute on site. In the future, it will also conduct academic conferences on research with company data.

Alternative Fuels Data Center

AFDC

Subject(s)	Geochemistry, Mineralogy and Crystallography · Process Engineering, Technical Chemistry · Traffic and Transport Systems, Logistics · Electrical Energy Generation, Distribution, Application · Economic and Social Policy · Public Law · Geochemistry, Mineralogy and Crystallography · Geosciences (including Geography) · Natural Sciences · Thermal Engineering/Process Engineering · Engineering Sciences · Systems Engineering · Computer Science, Electrical and System Engineering · Electrical Engineering · Economics · Social and Behavioural Sciences · Humanities and Social Sciences · Jurisprudence
Content type(s)	Images · Raw data · Plain text · Scientific and statistical data formats · Standard office documents · Structured graphics · Software applications · Audiovisual data
Country	United States

The Alternative Fuels Data Center (AFDC) is a comprehensive clearinghouse of information about advanced transportation technologies. The AFDC offers transportation decision makers unbiased information, data, and tools related to the deployment of alternative fuels and advanced vehicles. The AFDC launched in 1991 in response to the Alternative Motor Fuels Act of 1988 and the Clean Air Act Amendments of 1990. It

Részlet a re3data.org közöskeresőből

Filter

Subjects ⊞
Content Types ⊞
Countries ⊞
AID systems ⊞
API ⊞
Certificates ⊞
Data access ⊞
Data access restrictions ⊞
Database access ⊞
Database access restrictions ⊞
Database licenses ⊞
Data licenses ⊞
Data upload ⊞
Data upload restrictions ⊞
Enhanced publication ⊞
Institution responsibility type ⊞
Institution type ⊞
Keywords ⊞
Metadata standards ⊞
PID systems ⊞
Provider types ⊞
Quality management ⊞
Repository languages ⊞
Software ⊞
Syndications ⊞
Repository types ⊞
Versioning ⊞

Számos szűrési feltétel, a legfontosabbak:

- Tárgyi mező (subjects)
- Adat feltöltés (data upload)
- Adat hozzáférés (data access)
- Azonosítók (PID systems)

De mind emellett például:
Repozitórium típusa, verziózás, metaadatszabványok

Részlet a re3data.org közöskeresőből

SZAKIRODALOM

1. Adatrepozitóriumok előnyei. Banzi, R., Canham, S., Kuchinke, W. et al. Evaluation of repositories for sharing individual-participant data from clinical studies. Trials 20, 169 (2019). https://doi.org/10.1186/s13063-019-3253-3
2. Általános adatvédelmi rendelet: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.119.01.0001.01.HUN
3. Láthatóság előnyei. Jones, Phill and Hahnel, Mark (2018) "How and Why Data Repositories are Changing Academia," Against the Grain: Vol. 28: Iss. 1. https://docs.lib.purdue.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=7269&context=atg
4. Open Sicene, kutatási adakezelés. Legfontosabb tudnivalók rendszerezve. https://openscience.hu/
5. Példa külföldi felsőoktatási intézmény könyvtárának Kutatási adatkezelésre vonatkozó oldalára: https://library.soton.ac.uk/researchdata/storage
6. Repozitóriumi közöskeresők: re3data.org, https://repositoryfinder.datacite.org/
7. Személyes adatok: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_hu

ELTE | EGYETEMI KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR
UNIVERSITY LIBRARY AND ARCHIVES

Köszönöm a figyelmet!

Móring Tibor
Kutatástámogató könyvtáros
moring.tibor@lib.elte.hu ; editadmin@lib.elte.hu

Online “nyílt nap” az Open Access-ről. Budapesti Corvinus Egyetem, 2022. október 25.